ÅRLIG REDEGØRELSE 2018

POLITIETS EFTERRETNINGSTJENESTE

ÅRLIG REDEGØRELSE 2018

POLITIETS EFTERRETNINGSTJENESTE

Forord

2018 blev et år, der blandt andet blev præget af en stigende trussel fra spionage og påvirkningsvirksomhed fra fremmede statslige aktører. Samtidig blev 2018 et år, hvor PET's kontraterrorindsats blandt andet førte til retsforfølgelse af og idømmelse af fængselsstraffe til et betydeligt antal personer samt i en række sager udvisning af Danmark og fratagelse af dansk statsborgerskab.

PET lagde i 2015 en ambitiøs fireårig strategi, der bygger på visionen om at være en analytisk baseret efterretnings- og sikkerhedstjeneste med en høj grad af operationsparathed.

PET har de første år af strategiperioden fokuseret på at styrke operationsparatheden i kølvandet på evalueringen af terrorangrebene den 14. og 15. februar 2015. Et afgørende led i denne indsats har været idriftsættelsen af PET's Situations- og Operationscenter (SIOC) og en væsentlig kapacitetsopbyggelse af PET's operative enheder. PET's Aktionsstyrke og Livvagtsstyrke er opnormeret og en række efterretnings- og indhentningsdiscipliner er blevet styrket i henhold til den gældende flerårsaftale.

Foruden arbejdet med styrkelse af vores operationsparathed har fokus de senere år også været rettet mod PET's analysearbejde og videreudviklingen af vores analytiske kapaciteter. Dette arbejde skal samlet set danne grundlag for etableringen af et stærkere og bedre efterretningsbillede og således understøtte håndteringen af et stigende antal meget komplekse operationer.

Herudover har PET også haft stort fokus på at rets- og strafforfølge personer, der har overtrådt straffelovens kapitel 12 og 13. Siden 2016, hvor et egentligt Efterforskningscenter blev oprettet i PET, er mere end 35 personer således blevet sigtet.

Foto: *Martin Sylvest - Ritzau Scanpix*

Vi skal imødegå både den alvorlige terrortrussel mod Danmark og trusler fra en række statslige aktører, der tiltrækker sig en stadigt stigende opmærksomhed. Derfor har det været nødvendigt at fortsætte arbejdet med at styrke PET's kontraspionageindsats væsentligt, samtidig med at PET fortsat har fokus på kontraterrorindsatsen og det forebyggende arbejde.

PET har blandt andet i løbet af 2018 rådgivet en række aktører om truslen fra spionage og påvirkningsvirksomhed, og PET har efterforsket en meget usædvanlig sag om iransk efterretningsvirksomhed og planlægning af attentat på dansk grund. En sag, hvor en person efter et

meget omfattede efterretningsarbejde blev sigtet for at have sat en iransk efterretningstjeneste i stand til at virke i Danmark samt for at tage del i forberedelsen af et attentatforsøg mod en række herboende personer.

At truslen mod Danmark fra fremmede staters spionage og påvirkningsvirksomhed er alvorlig, vil have stor betydning for PET's arbejde de kommende år, og der vil være behov for fortsat at styrke kontraspionageindsatsen for at imødegå det øgede trussels- og aktivitetsniveau fra fremmede stater mod Danmark og rigsfællesskabet.

Tibetkommissionens beretning har også præget PET's arbejde i 2018. Det er blevet kortlagt, at der er begået alvorlige fejl i det samlede myndighedssamarbejde i forbindelse med håndteringen af statsbesøg. PET har som mål at værne om demokratiet og den enkeltes frihedsrettigheder. Derfor har vi i det forgangne år iværksat en række tiltag med henblik på at sikre, at lignende sager og fejl ikke gentager sig. Det er grundlæggende for PET's troværdighed og arbejde, at der er tillid til, at vi som landets nationale efterretnings- og sikkerhedstjeneste løser vores opgaver inden for rammerne af PET-loven og understøtter de demokratiske værdier, som vores retsstat bygger på.

PET's årlige redegørelse 2018 beskriver nogle af vores væsentligste indsatsområder og afdelingernes overordnede arbejde. Skildringen af PET's arbejde i 2018 giver et indblik i, hvordan vi operationaliserer vores mission, vision og dele af vores strategi som Danmarks nationale sikkerheds- og efterretningstjeneste.

Finn Borch Andersen
Chef for Politiets Efterretningstjeneste

INDHOLD

PET'S ORGANISATION

PET´s direktion består af chefen for PET, stabschefen, den operative chef, den juridiske chef samt cheferne for de øvrige afdelinger.

I 2018 har der været udskiftning i PET's direktion, hvor en ny stabschef tiltrådte pr. 1. oktober 2018. Derudover fratrådte chefen for Juridisk Afdeling ved udgangen af 2018.

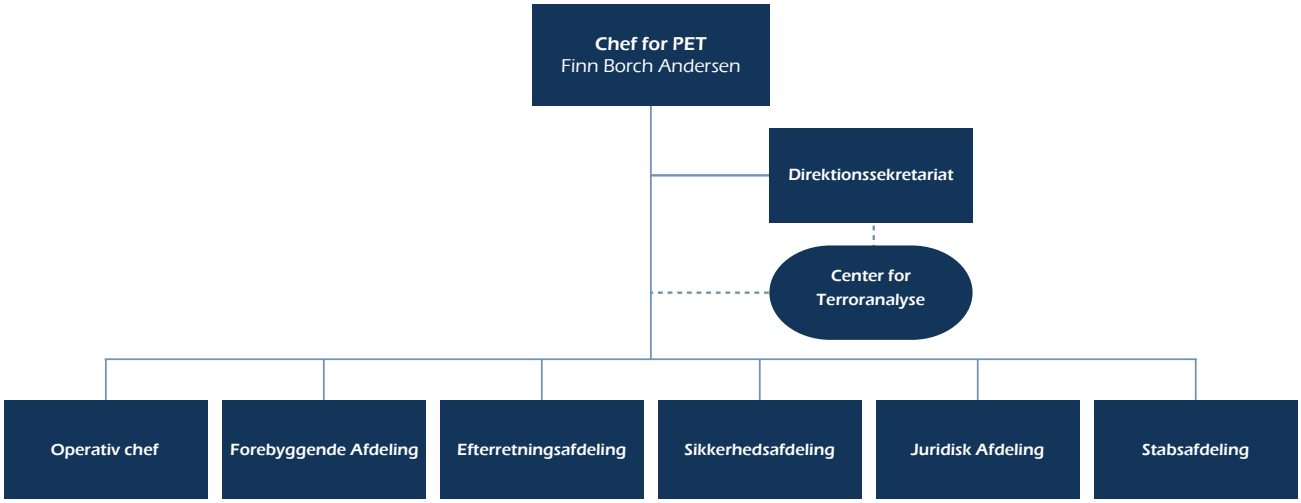

Figur 1: PET's organisation

Stabschefen er overordnet ansvarlig for PET's administrative områder, herunder fire centre: Økonomi, HR og logistisk, IT- og digitalisering samt Informationshåndtering.

Den operative chef er overordnet ansvarlig for den samlede operation og direkte ansvarlig for SIOC (Situations– og Operationscenter) og Visitation. Den 1. november 2018 blev de to centre samlet i et center og organiseret i to separate søjler: Et Situationscenter og et Operationscenter.

Den juridiske chef er overordnet ansvarlig for PET's juridiske sekretariat samt to juridiske centre.

Chefen for Forebyggende Afdeling er overordnet ansvarlig for PET's rådgivende indsats af blandt andet offentlige myndigheder og i særlige tilfælde private virksomheder og organisationer om sikkerhed og om forebyggende indsatser. Afdelingen består af tre centre: Forebyggelsescenteret, Rådgivningscenteret og Efterforskningscenteret.

Chefen for Efterretningsafdelingen er overordnet ansvarlig for Center for Statslige Aktører, Center for Ikke-Statslige Aktører samt indhentningsdisciplinerne HUMINT (Human Intelligence), TECHINT (Technical Intelligence), OBS (Observation), FININT (Financiel Intelligence), OSINT (Open Source Intelligence) samt funktionen Indhentningskoordination.

Chefen for Sikkerhedsafdelingen er overordnet ansvarlig for den operative støtte til PET's øvrige enheder og ekstern støtte til politikredsene ved brug af Aktionsstyrken, Livvagtsstyrken, Sikringsstyrken og Forhandlergruppen. Derudover findes også Koordinatorkontoret, som sikrer løbende prioritering af blandt andet personbeskyttelsesopgaver og sikkerhedskoordinering i relation til større begivenheder, statsbesøg mv.

Center for Terroranalyse beskæftiger sig med analyse og vurdering af terrortruslen mod Danmark og mod danske interesser i udlandet, og Direktionssekretariatet understøtter PET's samlede direktion.

PET'S MISSION OG VISION

Som landets nationale efterretnings- og sikkerhedstjeneste er det PET's mission at identificere, forebygge og imødegå trusler mod friheden, demokratiet og sikkerheden i det danske samfund. Truslerne mod det danske samfund udgøres først og fremmest af terrorisme, spionage og politisk ekstremisme. Truslerne er både rettet mod mål inden for landets grænser og mod danskere og danske interesser i udlandet.

For bedst at varetage denne opgave er det PET's vision, at tjenesten skal være en analytisk baseret efterretnings- og sikkerhedstjeneste og besidde en høj grad af beredskabs- og operationsparathed.

For at styrke PET's evne til at forudse, identificere og håndtere trusler mod Danmark, har PET i de seneste år styrket organisationens analysekraft og efterretningsmetode. Center for Terroranalyse (CTA) leverer analyser og vurderinger af terrortruslen mod Danmark og mod danske interesser i udlandet. Disse analyser er med til at sætte rammen for PET's arbejde.

PET'S STRATEGISKE RETNING 2018

PET lagde i slutningen af 2015, med udgangspunkt i trusselsbilledet, en flerårig strategi for perioden 2016-2019. Strategiens indsatsområder blev muliggjort af flerårsaftalen for politiet og anklagemyndigheden for samme periode (flerårsaftalen).

Flerårsaftalen indeholder blandt andet følgende initiativer af central betydning for PET[1]:

- Etablering af døgnbemandet Situations- og Operationscenter (SIOC)
- Styrkelse af PET's operations- og efterretningskapacitet, herunder udvidelse af PET's antiterrorberedskab
- Styrkelse af PET's kapacitet til personbeskyttelse
- Bedre og mere materiel til bevogtning, indsats og beskyttelse
- En øget it- og analysekapacitet, herunder en moderne analyseplatform
- Tættere samarbejde mellem myndigheder i forhold til forebyggelse af radikalisering.

PET fokuserede i første del af strategiperioden på at udvikle operations- og beredskabsparatheden, herunder på idriftsættelsen af SIOC samt på kapacitetsopbygning af særligt de operative enheder.

Med udgangspunkt i, hvad PET har opnået siden strategiperiodens begyndelse, blev følgende overordnede strategiske indsatsområder fastlagt for 2018:

- Forbedre datakvaliteten som forudsætning for bedre analyse
- Fortsat styrkelse af de strategiske og analytiske produkter
- Fortsat styrkelse af informationssikkerheden
- Fokus på kompetenceudvikling som forudsætning for den samlede opgaveløsning.

PET har i 2018 med afsæt i de strategiske indsatser blandt andet arbejdet med at højne datakvaliteten og de analytiske kapaciteter, øge sikkerheden omkring håndtering af informationer samt arbejdet med implementering af en række store it-systemer.

1_ Dermed blev initiativerne fra den daværende regerings udspil "Et stærkt værn mod terror" fra februar 2015 videreført med flerårsaftalen.

IMPLEMENTERING AF PET'S STRATEGI

I det følgende beskrives en række af de indsatser og initiativer, som udspringer af PET's overordnede strategiske retning for den samlede strategiperiode. Indsatser, som løbende er blevet udviklet og tilpasset. Det omhandler blandt andet styrket operationsparathed og arbejdet med analytiske produkter, herunder bedre understøttelse samt anvendelse af PET-INTEL og styrket informationssikkerhed.

PET's Situations- og Operationscenter som det centrale omdrejningspunkt

SIOC er i dag det centrale omdrejningspunkt for tjenestens operative virke og understøtter den samlede koordination på tværs af organisationen.

Siden idriftsættelsen af SIOC har PET gennemført såvel konkrete operationer som øvelser, der alle har vist, at etableringen af SIOC har medført en markant øget og styrket operationsparathed.

Den daglige drift i SIOC har vist, at de grundlæggende kommunikationslinjer og dataudvekslingen mellem SIOC og de øvrige situations- og operationscentre i resten af dansk politi (det nationale NSIOC i Rigspolitiet og de to regionale RSIOC Ø og RSIOC V i henholdsvis Københavns Politi og Østjyllands Politi) er velfungerende.

PET arbejder løbende på at forbedre og styrke operationsparatheden og tilpasser løbende styringen af operationerne med henblik på, at arbejdsgange og processer optimeres. Det gælder både på tværs af PET og i forhold til samarbejdet med de øvrige situations- og operationscentre.

PET havde i 2018 også fokus på at videreudvikle PET's evaluerings- og læringskoncept, der fungerer som en integreret del af operationsstyringen. Konceptet er i 2018 blevet tilpasset på baggrund af en række gennemførte evalueringer af konkrete operationer.

Arbejdet med analytiske produkter

Sideløbende med indsatsen for at styrke operationsparatheden har PET de senere år også arbejdet med at fremtidssikre PET som en analytisk baseret efterretnings- og sikkerhedstjeneste.

PET indledte i 2017 en transformation med fokus på skiftet fra en dokumentdrevet tilgang til efterretningsarbejdet til en mere datadrevet tilgang til arbejdet. Når PET i dag har adgang til stadigt stigende datamængder fra eksisterende datakilder, stiller det nye krav til behandlingen af data og informationer, som skal kunne behandles hurtigere og præcist.

Formålet med transformationen er blandt andet at sikre, at PET i endnu højere grad end hidtil kan levere kvalitative handlingsorienterede efterretningsprodukter i rette tid og rette format til de rette aktører. Det gælder både trusselsvurderinger, efterretningsvurderinger, strategiske analyser og rådgivende aktiviteter i øvrigt.

Konkret har PET i 2018 som en del af programmet "Datakvalitet og Analyse" arbejdet med nedenstående projekter:

- PET's interne og eksterne rapporteringer og leverancer
- Fælles metodikker og fælles sprogpolitik
- Datakvalitet og it, herunder særligt med fokus på bedre understøttelse af PET's operative viden

Programmet skal sikre, at PET får kvalitetssikret de data, der lægges i systemerne, og at data samtidig gøres tilgængelige på tværs af PET's systemer. Disse initiativer vil også understøtte implementeringen af PET's nye analyseplatform INTEL.

Udvidelse af it- og analysekapaciteten

PET har siden medio 2018 implementeret og anvendt analyseplatformen INTEL i en række operative centre. Platformen er gradvist blevet taget i brug under hensyntagen til fortsat opretholdelse af PET's operative parathed samtidig med, at PET også indfører nye arbejdsprocesser, der understøtter brugen af INTEL.

Anvendelse af INTEL har allerede vist, at analyseplatformen bidrager til at hæve PET's analytiske kapacitet ved at gøre eksisterende data og information lettere tilgængelig for analysearbejdet. Den indledende anvendelse har ligeledes vist, at INTEL er en platform i kontinuerlig udvikling, der løbende skal tilpasses for at imødekomme PET's nuværende og fremtidige behov for at håndtere data fra forskellige kilder.

På nuværende tidspunkt er INTEL forbundet til et antal af PET's eksisterende datakilder. For at platformen fremadrettet kan understøtte PET's operative og analytiske behov skal stadigt flere af de eksisterende datakilder kunne tilgås via platformen frem for ved manuel indhentning.

PET INTEL skal på længere sigt integreres med POL-INTEL i det åbne politi. Denne integration vil medvirke til at løfte PET's analytiske kapacitet yderligere.

Styrket informationssikkerhed

PET gjorde i 2018 informationssikkerhed til et strategisk og tværgående indsatsområde for hele PET. Det strategiske fokus har været rettet mod såvel en styrkelse af PET's egen informationssikkerhed som et øget fokus på den eksterne rådgivning og vejledning til offentlige myndigheder og private virksomheder.

PET og Tilsynet med Efterretningstjenesterne (tilsynet) er fortsat i tæt dialog om informationssikkerhedsstyring og implementering af ISO27001-standarden i PET. Tilsynet fremkom i 2018 med en kritik af PET, som har affødt en kvalificering og ny strukturering af arbejdet med at implementere ISO27001-standarden. PET har etableret et nyt fundament for informationssikkerhedsstyring. Det er sket gennem styrket ledelsesforankring og etablering af en systematiseret risikostyring af arbejdsprocesser.

Et væsentligt element i arbejdet fremover ligger i udarbejdelsen af organisationens informationssikkerhedsrelevante dokumentation, som medvirker til at skabe klarhed over organisationens væsentligste områder i relation til eksempelvis andre myndigheder og lovgivning.

Informationssikkerhedsarbejdet indebærer også varetagelse af specifikke krav om sikkerhedsforanstaltninger i relation til beskyttelse af tjenestens informationer og processer.

Desuden har PET etableret et tværfagligt samarbejde i organisationen og har både rekrutteret og investeret i faglig udvikling for at sikre, at de rette kompetencer er til rådighed for at løfte de komplekse opgaver, som udvikling, sikring og styring af informationssikkerheden udgør i PET.

PET's samlede it-ressourcer har i perioder af 2018 været pressede blandt andet på grund af et generelt højt beredskabsniveau. I forhold til ISO27001-standarden har dette stillet ekstraordinære krav til implementeringsarbejdet. Det har vist sig vanskeligt fuldt ud at kompensere for presset på it-ressourcerne i forbindelse med implementeringen. Dette har medført mindre forsinkelser. It-ressourcer i relation til at kunne implementere ISO27001 vil være et særligt opmærksomhedspunkt i 2019 og frem.

RAMMEN FOR PET'S ARBEJDE

De juridiske rammer for PET's virksomhed

De juridiske rammer for PET's virksomhed følger i det væsentligste af PET-loven med tilhørende bekendtgørelser og af retsplejeloven.

PET-loven indeholder navnlig:

- En angivelse af PET's opgaver, herunder hovedopgaven med at forebygge, efterforske og modvirke forbrydelser omfattet af straffelovens kapitel 12 og 13, herunder spionage, terrorisme og ekstremisme
- Regler for PET's tilvejebringelse af personoplysninger
- Regler for, hvornår PET kan indlede undersøgelser mod fysiske og juridiske personer
- Regler for intern behandling af personoplysninger, herunder bestemmelser om sletning
- Regler for videregivelse af personoplysninger
- Regler for, i hvilket omfang der kan gives indsigt i PET's oplysninger
- Regler om Tilsynet med Efterretningstjenesterne, der har til opgave at kontrollere PET's overholdelse af reglerne om behandling af personoplysninger.

Det følger endvidere af PET-loven, at retsplejeloven – ligesom for det øvrige politi – gælder for PET's efterforskning, herunder PET's brug af straffeprocessuelle tvangsindgreb (aflytning, ransagning, beslaglæggelse mv.).

PET-loven suppleres af en bekendtgørelse om PET's behandling af oplysninger om fysiske og juridiske personer mv. Bekendtgørelsen indeholder blandt andet regler om, hvordan PET skal lagre personoplysninger, og supplerende regler om slettefrister. Bekendtgørelsen indeholder også regler om PET's egenkontrol, PET's forpligtelse til at underrette Tilsynet med Efterretningstjenesterne om diverse forhold og forholdet mellem PET-lovgivningens regler om sletning og arkivregler om bevaring og kassation.

Herudover er der i 2018 trådt en bekendtgørelse i kraft om sikkerhedsforanstaltninger til beskyttelse af oplysninger om fysiske og juridiske personer, der behandles af PET. Bekendtgørelsen er en videreførelse af gældende regler som følge af den tidligere persondatalovs ophævelse. Bekendtgørelsen indeholder regler om behandlingssikkerhed for PET's behandling af personoplysninger.

Der pågår aktuelt et arbejde med evaluering af PET-loven, som PET løbende bidrager til.

Tilsynet med Efterretningstjenesternes årsredegørelse 2017 om PET

Det er af væsentlig betydning for PET's omdømme og omverdenens tillid, at PET hurtigst muligt reagerer på de forhold, der giver Tilsynet med Efterretningstjenesterne (tilsynet) anledning til kritik.

I maj 2018 tilkendegav tilsynet i sin årsredegørelse for 2017, at tilsynets kontroller havde vist, at PET i alle tilfælde havde overholdt bestemmelserne om tilvejebringelse og videregivelse af oplysninger samt bestemmelsen om lovlig politisk virksomhed, ligesom kontrollerne havde vist, at PET generelt havde iagttaget lovgivningens bestemmelser om intern behandling af oplysninger, at PET havde tilrettelagt og gennemført den interne kontrol tilfredsstillende og at samtlige medarbejdere har overholdt PET-lo-

vens og PET-bekendtgørelsens regler om journalisering og sletning af personoplysninger på de af tilsynet undersøgte arbejdsstationer.

Årsredegørelsen viste imidlertid også, at tilsynet i 2017 identificerede en række områder, hvor PET ikke havde iagttaget regler om overholdelse af slettefrister og informationssikkerhed.

For så vidt angår kontrollen med PET's overholdelse af slettefrister fandt tilsynet på baggrund af risikobaserede stikprøver, at PET i et af tjenestens it-systemer (et tidligere journalsystem) i et ikke ubetydeligt omfang ikke havde iagttaget lovgivningens krav om sletning eller om forlængelse af slettefristen for sager, der er ældre end 10 år.

PET arbejder løbende på at forbedre sletteprocedurerne i PET, således at PET lever op til de gældende regler om sletning.

I forhold til informationssikkerhed understregede tilsynet i sin redegørelse for 2017 vigtigheden af, at PET følger tilsynets anbefalinger med henblik på at sikre implementering af ISO 27001-standarden om informationssikkerhed og derigennem sikrer en afhjælpning af de resterende risici, som blev identificeret ved tilsynets kontroller i 2015 og 2016. Som det fremgår af årsredegørelsen, havde PET ved udgangen af 2017 afhjulpet lidt under trefjerdedele af de nævnte risici.

PET har på baggrund af tilsynets bemærkninger ændret hele grundlaget for implementering af ISO 27001 i PET. Dette er som netop beskrevet foregået i tæt og løbende dialog med tilsynet.

Tilsynet påpegede endelig i sin årsredegørelse for 2017, at tilsynet finder det vigtigt, at PET hurtigst muligt gennemfører et projekt vedrørende tjenestens materiale klassificeret Yderst Hemmeligt. PET har fokus på området og arbejder fortsat med at implementere nye tiltag.

PET's arbejde med de afledte initiativer fra Tibetkommissionens beretning

Det er afgørende for en efterretningstjeneste i et demokratisk retssamfund, at befolkningen har tillid til, at tjenesten i alle sine aktiviteter efterlever gældende regler og til stadighed lever op til de principper, der er bærende for et frit demokrati. PET har i den forbindelse i 2018 fortsat haft fokus på at følge op på konklusionerne fra Tibetkommissionens redegørelse fra 2017 samt på det arbejde, som gennedsættelsen af Tibetkommissionen i sommeren 2018 giver anledning til. Kommissionen skal blandt andet undersøge alle officielle besøg fra Kina fra året 1995 og frem til sommeren 2018.

Tibetkommissionens beretning viste, at der i den samlede myndighedskæde er begået en række fejl, der har haft alvorlige konsekvenser, og som har betydet, at almindelige borgere fik krænket deres grundlovssikrede frihedsrettigheder. Det ser PET på med den allerstørste alvor. Det er afgørende, at der er tillid til, at myndighederne efterlever gældende love og regler samt efterlever de værdier, der er grundlaget for en demokratisk retsstat.

I umiddelbar forlængelse af Tibetkommissionens beretning 2017 iværksatte PET en række konkrete tiltag, hvor der blandt andet fra starten af 2018 blev indført en ny visitations- og godkendelsesprocedure for sikkerhedsvurderinger samt implementeret en ny metode for udarbejdelse af disse vurderinger. Formålet har været at minimere risikoen for misforståelser mellem PET og tjenestens operative samarbejdspartnere for så vidt angår PET´s anbefalinger og partnernes strategiske hensigter og manøvreidéer på baggrund af anbefalingerne.

Det har også på et generelt plan været vigtigt for PET, at der drages lære af Tibetsagen i hele organisationen.

PET har derfor i 2018 afholdt en række refleksionsmøder for PET's ledelsesgruppe og medarbejdere, som blandt andet i lyset af Tibetsagen har haft til formål at sikre fælles forståelse og sikre et fælles kulturelt og værdimæssigt ståsted for alle ansatte i organisationen.

PET´s arbejde med de afledte initiativer fra Tibetkommissionens redegørelse videreføres i 2019. PET vil således fortsætte med at følge op på de iværksatte initiativer for at sikre, at PET ikke er medvirkende til, at lignede fejl gentager sig. Det skal derudover nævnes, at PET vil have fokus på Tibetkommissionens supplerende undersøgelse og afledte initiativer samt iværksætte eventuelle yderligere fornødne tiltag.

Vilkårene for en efterretningstjeneste

Der har i 2018 været betydelig opmærksomhed om PET's kommunikation til offentligheden. Dette er blandt andet udsprunget af den verserende straffesag om tidligere PET-chef Jakob Scharfs mulige brud på sin tavshedspligt. Retssagen foranledigede en debat i medierne om, hvor grænsen for fortrolighed går, herunder hvad man som tidligere chef for en efterretningstjeneste henholdsvis kan sige og ikke kan sige. Med afsæt i fortrolighedsproblematikken foranledigede retssagen i 2018 en debat i medierne om, hvorvidt PET gennem de senere år er blevet en mere lukket organisation.

Fortrolighed er påkrævet for store dele af PET's virksomhed og er særligt påkrævet, når det gælder PET's samarbejde med partnere, arbejdsmetoder, kapaciteter, konkrete operationer og kilder. Det er forudsætningen for en efterretningstjenestes virke og et grundvilkår for samarbejdet. Omvendt er det vigtigt at skabe den fornødne tryghed og tillid i befolkningen gennem størst mulig åbenhed om efterretningstjenestens aktiviteter. Sagen om iransk efterretningsvirksomhed og planlægning af et attentat mod mindst en person med iransk baggrund bosiddende i Danmark er et eksempel herpå.

Det internationale efterretningssamarbejde er afgørende for en efterretningstjeneste, og samarbejdet hviler i høj grad på troværdighed og gensidig tillid. Fortrolighed er den væsentligste spilleregel og et grundlæggende princip for det internationale samarbejde. Det bærende princip i det internationale efterretningssamarbejde er den såkaldte "tredjelandsregel". Reglen tilsiger, at oplysninger, som en tjeneste modtager fra en anden samarbejdspartner, ikke må videregives til en tredjepart, medmindre der er givet tilladelse til deling af den konkrete oplysning.

Der er naturligvis dele af PET's aktiviteter, der kan beskrives. I situationer, hvor der ikke foreligger særlige hensyn til udenlandske partnere, kilder og arbejdsmetoder mv., skal PET, ligesom andre offentlige myndigheder, udvise størst mulig åbenhed.
Således kan strafforfølgning af personer omtales, ligesom PET's indsats i forhold til at forebygge og imødegå trusler mod det danske samfund er nogle af de aktiviteter, der ligeledes kan beskrives.

Dette er PET's og FE's rådgivningsindsats også et eksempel på.

Således har PET i 2018 udrullet og kommunikeret om Projekt Insider til både offentlige myndigheder og private aktører. Projektet adresserer den menneskelige faktor i informationssikkerhed og beskyttelsen af viden fra frivillige og ufrivillige insidere. Derudover har flere store erhvervsvirksomheder og brancheorganisationer inden for f.eks. finans- og forsikring samt it- og energisektoren også taget imod kursustilbuddet. I 2019 forventes en øget aktivitet på projektet, også blandt offentlige myndigheder.

PET har derudover løbende udtalt sig til både dansk og international presse om det forebyggende arbejde mod radikalisering og om samarbejdet med en række civilsamfundsaktører, herunder lanceringen af @lliancen og onlinepublikationen "Nettets vildveje".

PET's øvrige forebyggende indsatser i lyset af trusselsbilledet er beskrevet på side 31.

PET's bevilling og regnskab

De økonomiske rammer for PET fastlægges i flerårsaftalen om politiets og anklagemyndighedens økonomi. Ved indgåelse af flerårsaftalen for 2012-2015 fik PET i 2012 for første gang en selvstændig konto på finansloven. Den nuværende flerårsaftale blev indgået i november 2015 og vedrører årene 2016 til 2019.

Som følge af terrorangrebet i København i februar 2015 opstod der en bred politisk konsensus om at opruste terrorberedskabet og øge bevogtningen i tilfælde af, at lignende angreb måtte indtræffe. For at imødekomme dette blev der med flerårsaftalen for 2016-2019 afsat markant flere midler til PET end hidtil.

Af følgende tabeller fremgår PET's bevilling på finansloven for 2018. Det bemærkes, at bevillingen for 2018 er inklusive årets tillægsbevillinger (TB).

Tabel 1: Bevillingen til PET (§ 11.23.16) på FL2017-18 inkl. TB og FL2019

			FL2019		
			FL	B01	B02
Mio. kr.	**FL2017**	**FL2018**	**2019**	**2020**	**2021**
Netteudgiftsbevilling	**807,3**	**840,5**	**880,8**	**651,9**	**617,6**
Heraf lønsum	*527,7*	558,9	589,0	439,2	423,1
Heraf øvrig drift	*279,6*	281,6	291,8	212,7	194,5

Tabel 2: PET's bevillingsregnskab 2018

Mio. kr.	**Indtægtsført bevilling**	**Øvrige indtægter**	**Omkostninger**	**Resultat**
Løn	*558,9*	-	576,7	-17,9
*Øvrig drift**	*281,5*	0,7	268,2	14,0
I alt**	**840,4**	**0,7**	**844,9**	**-3,8**

*Opgørelsen indeholder ikke tilskudsfinansierede aktiviteter, hvor der er bogført 2,6 mio. kr. i "øvrige indtægter" og "omkostninger"
**Afvigelser i resultatet skyldes afrundinger. Alle beløb er angivet i 2018-priser.

VURDERINGEN AF TRUSLEN MOD DANMARK 2018

Terrortruslen

Center for Terroranalyse (CTA)[2] har ansvaret for at vurdere terrortruslen mod Danmark og mod danske interesser i udlandet. CTA's trusselsvurdering er med til at sætte rammen for PET's arbejde på kontraterrorområdet og bidrager til den øvrige danske efterretnings-, sikkerheds- og beredskabsmæssige indsats mod terror.

CTA vurderede i den offentlige vurdering af terrortruslen mod Danmark (VTD) i januar 2018, at terrortruslen mod Danmark var alvorlig. Det betyder, at der er personer, der har intention om og kapacitet til at begå terrorangreb i Danmark eller mod danske interesser i udlandet.

Truslen fra militant islamisme

Terrortruslen mod Danmark og danske interesser udgik også i 2018 primært fra militant islamisme. Den kom i første række fra enkeltpersoner eller mindre grupper, der opholdt sig i Danmark eller i et naboland. Som i foregående år var angreb med simple midler og kort planlægning den mest sandsynlige angrebsform.

Antallet af gennemførte militante islamistiske terrorangreb i Vesten steg fra 2016 til 2017. I 2018 faldt antallet af gennemførte angreb. Angrebene rettede sig især mod civile mål og mod sikkerhedsmyndigheder. De blev hovedsageligt gennemført af enkeltpersoner, der ikke havde haft ophold i en konfliktzone, såsom konfliktzonen i Syrien/Irak.

Udviklingen i terrortruslen mod Danmark er tæt koblet til den udenrigspolitiske udvikling, i disse år primært udviklingen i Syrien og Irak. I 2018 blev gruppen, der kalder sig Islamisk Stat (IS), yderligere svækket som følge af militære nederlag, og i december 2018 faldt den sidste IS-højborg, Hayin. De militære nederlag har både reduceret IS' propagandakapacitet og dets evne til at planlægge og udføre dirigerede angreb i Vesten. Det seneste angreb, der vurderes at være egentligt IS-dirigeret, var terrorangrebet i marts 2016 mod Zaventem lufthavn og Maalbeek metro- station i Bruxelles. Trods svækkelsen er IS dog fortsat i stand til at understøtte og inspirere sympatisører til at begå angreb.

Der har de seneste år været meget få, der har rejst til konfliktzonen for at tilslutte sig militant islamistiske grupper, såsom IS. Der opholdt sig i 2018 fortsat fremmedkrigere med relationer til Danmark i konfliktzonen. Situationen i konfliktzonen har gjort det vanskeligt for de udrejste og deres familier at vende tilbage til Danmark.

Militant islamistiske opfordringer til angreb mod tilfældige civile mål i Vesten påvirkede også terrortruslen i Danmark mod ubeskyttede civile mål såsom steder og arrangementer, hvor mange mennesker er samlet. CTA vurderede i 2018, at militante islamister herudover fortsat kunne søge at ramme symbolmål, i første række sikkerhedsmyndigheder, men også andre myndigheder/myndighedspersoner, personer, institutioner og begivenheder, som kunne opfattes som islamkrænkende, samt jødiske mål.

2_ CTA er et fusionscenter, der består af en mindre stab og ca. 15 medarbejdere fra Forsvarets Efterretningstjeneste (FE), Politiets Efterretningstjeneste (PET), Udenrigsministeriet og Beredskabsstyrelsen, der tilknyttes centeret på rotationsbasis.

Andre terrortrusler

CTA vurderede desuden i den offentlige vurdering af terrortruslen mod Danmark fra januar 2018, at der var en begrænset terrortrussel fra personer i højre- og venstreekstremistiske miljøer i Danmark.

I 2018 blev der i både højre- og venstreekstremistiske miljøer i Europa vist vilje til at anvende vold. Der har siden 2012 været en række tilfælde af angreb, trusler og vold begået af personer af højreekstremistisk overbevisning i Vesteuropa, der har karakter af terror.

CTA vurderede, at der er personer i venstre- og højreekstremistiske miljøer i Danmark, der er parate til at anvende vold for at fremme deres dagsorden. CTA vurderede, at terrortruslen fra politisk ekstremistiske miljøer i Danmark fortsat var begrænset, men at der særligt blandt personer med højreekstremistiske sympatier findes en øget kapacitet og/eller adgang til våben samt hensigt til voldsanvendelse. Truslen fra højreekstremister kan især rette sig mod religiøse mindretal, asylcentre, flygtninge og migranter samt mod udvalgte politikere og visse offentlige myndigheder.

Sociale medier blev i stigende grad i 2018 anvendt til at fremsætte truende og fjendtlige ytringer, blandt andet over for offentlige personer, og til at sprede rygter og falske nyheder. Selvom hovedparten af de mange forskellige ytringer ikke fører til konkret angrebsplanlægning, vurderede CTA i 2018, at de kan påvirke visse psykisk uligevægtige eller meget påvirkelige personer til at begå vold, der har karakter af terror.

Truslen fra statslige aktører - spionage, påvirkningsvirksomhed og spredning af masseødelæggelsesvåben

Spionage

Spionage forstås som den aktivitet, hvorved der indhentes eller videregives information om forhold, som af hensyn til den danske stats eller det danske samfunds interesser skal holdes hemmelige, jf. straffelovens kapitel 12, §§ 107-109. Tilsvarende omfatter spionagebegrebet handlinger, hvormed der røbes eller videregives informationer om regeringens fortrolige forhandlinger, drøftelser eller beslutninger i sager, der har betydning for statens sikkerhed eller rettigheder i forhold til fremmede stater, eller hvis emnet vedrører væsentlige samfundsøkonomiske interesser over for udlandet. PET's kontraspionageindsats omfatter arbejdet med at forebygge, efterforske og modvirke denne form for lovovertrædelser i Danmark og den øvrige del af rigsfællesskabet.

Spionagetruslen retter sig i vid udstrækning mod politikere og embedsmænd i statsadministrationen, f.eks. i ministerier og institutioner, der varetager udenrigs-, forsvars-, sikkerheds-, energi- og råstofspolitik. Danmarks deltagelse og arbejde i diverse internationale samarbejdsfora som f.eks. EU og NATO er også i fokus. Det samme er tilfældet for spørgsmål om Arktis og rigsfællesskabet.

PET vurderer, at der udgår en spionagetrussel mod kritisk infrastruktur i rigsfællesskabet (Danmark, Grønland, Færøerne). Truslen omfatter spionage mod dels institutioner, der besidder teknisk viden, dels de strategisk-politiske processer omkring udenlandske investeringer i eller ejerskab af virksomheder, hvis drift og arbejde er kritisk for samfundet.

Endvidere kan statslige aktører have en interesse i at indhente højteknologisk viden og forskningsresultater fra universiteter og højere læreanstalter.

Diaspora-grupper, der blandt andet tæller dissidenter og flygtninge, er også et fokusområde for udenlandske efterretningstjenester.

Sammenlignet med de trusler, der udgår fra ikke-statslige aktører, har de statslige aktører en meget høj kapacitet og evne, og de udvikler løbende nye fremgangsmåder. Ud over at benytte sig af mere traditionelle værktøjer, som f.eks. udsendte efterretningsofficerer, er en række fremmede efterretningstjenester meget aktive på cyberområdet og udøver forskellige former for indhentning og påvirkning. Der kan også være tale om destruktive cyberangreb, hvis primære formål er sabotage af en virksomhed eller institution.

Straffeloven, kapitel 12 §§ 107-109:

§ 107. Den, som i fremmed magts eller organisations tjeneste eller til brug for personer, der virker i sådan tjeneste, udforsker eller giver meddelelse om forhold, som af hensyn til danske stats- eller samfundsinteresser skal holdes hemmelige, straffes, hvad enten meddelelsen er rigtig eller ej, for spionage med fængsel indtil 16 år.
Stk. 2. Såfremt det drejer sig om de i § 109 nævnte forhold, eller handlingen finder sted under krig eller besættelse, kan straffen stige indtil fængsel på livstid.

§ 108. Den, som, uden at forholdet falder ind under § 107, i øvrigt foretager noget, hvorved fremmed efterretningsvæsen sættes i stand til eller hjælpes til umiddelbart eller middelbart at virke inden for den danske stats område, straffes med fængsel indtil 6 år.
Stk. 2. Såfremt det drejer sig om efterretninger vedrørende militære anliggender, eller virksomheden finder sted under krig eller besættelse, kan straffen stige indtil fængsel i 12 år.

§ 109. Den, som røber eller videregiver meddelelse om statens hemmelige underhandlinger, rådslagninger eller beslutninger i sager, hvorpå statens sikkerhed eller rettigheder i forhold til fremmede stater beror, eller som angår betydelige samfundsøkonomiske interesser over for udlandet, straffes med fængsel indtil 12 år.
Stk. 2. Foretages de nævnte handlinger uagtsomt, er straffen bøde eller fængsel indtil 3 år.

Påvirkningsvirksomhed

Påvirkningsvirksomhed skal forstås som virksomhed, der udøves med henblik på at påvirke beslutningstagning eller den almene meningsdannelse.

Påvirkningsvirksomhed er statslige aktørers bevidste og systematiske aktiviteter, der gennemføres med det formål at påvirke meningsdannelsen i Danmark og omverdenens syn på Danmark for at fremme egne interesser på bekostning af danske interesser.

Rusland gennemfører i dag målrettede påvirkningskampagner i Vesten, og kampagnerne er en integreret del af landets udenrigspolitiske instrumenter[3].

PET har i Danmark set konkrete elementer af påvirkningsvirksomhed. De elementer af påvirkningsvirksomhed, der er tale om, har til formål at påvirke opinionsdannelsen og den politiske beslutningsproces i en retning, der tjener en given stats interesser.

Spredning af masseødelæggelsesvåben

PET arbejder aktivt for at modvirke, at kritiske[4] lande eller terrororganisationer anskaffer sig viden, teknologi eller produkter, der kan gøre dem i stand til at producere og anvende masseødelæggelsesvåben eller på andre måder bryde internationale aftaler og sanktioner.

Det kan f.eks. være produkter, der kan anvendes i udvikling af våben, eller teknologi, der kan blive anvendt til spionage eller andre kritiske formål. Lovgivningen omfatter også mæglervirksomhed eller ulovlig transport, der i sidste led kan ende hos en kritisk slutbruger. PET har derudover fokus på, at lande, der søger at udvikle programmer for masseødelæggelsesvåben, ikke lykkes med at overføre viden ud af Danmark ulovligt.

PET indgår i tæt samarbejde med danske og udenlandske myndigheder for at sikre, at danske virksomheder eller organisationer ikke uforvarende kommer til at medvirke til ulovlig vareeksport, videndeling eller serviceydelser.

3_ Efterretningsmæssig Risikovurdering 2018. Forsvarets Efterretningstjeneste.
4_ Med 'kritiske lande' menes lande, der udgør en trussel i proliferationssammenhæng, fordi de har eller mistænkes for at have og/eller udvikle masseødelæggelsesvåben og/eller fremføringsmidler.

DET AKTUELLE TRUSSELSBILLEDES INDVIRKING PÅ PET'S ARBEJDE I 2018

Som trusselsbilledet beskriver, er der en række statslige aktører, der tiltrækker sig stigende opmærksomhed samtidig med, at terrortruslen mod Danmark fortsat er alvorlig. PET's arbejde i 2018 har naturligt afspejlet begge trusler.

Kontraspionageindsatsen 2018
Ligesom andre vestlige lande står Danmark og det øvrige rigsfællesskab over for væsentlige udfordringer forbundet med statslige aktørers spionage og påvirkningsvirksomhed. Derfor har PET styrket kontraspionageindsatsen væsentligt. Dette er blandt andet sket gennem en betydelig tilgang af medarbejdere i 2018 dedikeret til området.

Trusselsbilledet fra spionage og påvirkningsvirksomhed er komplekst. Der er derfor behov for et tæt samarbejde mellem relevante myndigheder på området. På den baggrund har PET konsolideret sit samarbejde med nationale samarbejdspartnere som blandt andet Center for Cybersikkerhed (CFCS), FE og Udenrigsministeriet. Via dette samarbejde kombineres de forskellige kapaciteter og beføjelser, således at PET på bedst mulig vis bidrager til at styrke samfundets modstandskraft og robusthed over for truslen fra spionage og påvirkningsvirksomhed.

PET har også styrket samarbejdet med Erhvervsstyrelsen. Via dette samarbejde øges indsatsen for at modvirke, at danske virksomheder eller organisationer medvirker til, at kritiske lande eller terrororganisationer får adgang til viden, varer eller serviceydelser, der kan gøre dem i stand til at udvikle masseødelæggelsesvåben eller bryde andre internationale aftaler eller sanktioner.

PET har endvidere i 2018 øget sin indsats i Nordatlanten. Med det øgede fokus på Nordatlanten er PET i færd med at styrke kapaciteten til at modvirke truslen fra statslige aktører i Grønland og på Færøerne. PET har blandt andet udstationeret en sikkerhedsrådgiver i Nuuk, som giver PET mulighed for direkte at yde rådgivning til relevante aktører i Grønland og være bindeled mellem PET og de grønlandske myndigheder samt Grønlands Politi.

PET har i 2018 udbygget sit samarbejde med internationale partnere for at styrke kapaciteten til at opdage, efterforske og imødegå trusler fra statslige aktører inden for spionage, påvirkning og ulovlig spredning af masseødelæggelsesvåben.

PET har på baggrund af dette arbejde øget kapaciteten til at varsle relevante myndigheder om spionage, påvirkning og ulovlig spredning af masseødelæggelsesvåben.

På baggrund af den styrkede kontraspionageindsats kan PET også i højere grad understøtte arbejdet med målrettede forebyggelses- og modvirkningstiltag, som har til formål at beskytte Danmark og det øvrige rigsfællesskab mod trusler fra statslige aktører. Ved identificering af de mest kritiske og sårbare mål for spionage og påvirkningsvirksomhed i rigsfællesskabet og danske mål i udlandet kan der iværksættes konkrete initiativer, som skal bidrage til at gøre disse mål mere robuste og modstandsdygtige over for spionage og påvirkningsvirksomhed.

I nedenstående figur er den overordnede proces for dette arbejde illustreret grafisk.
Figur 2:

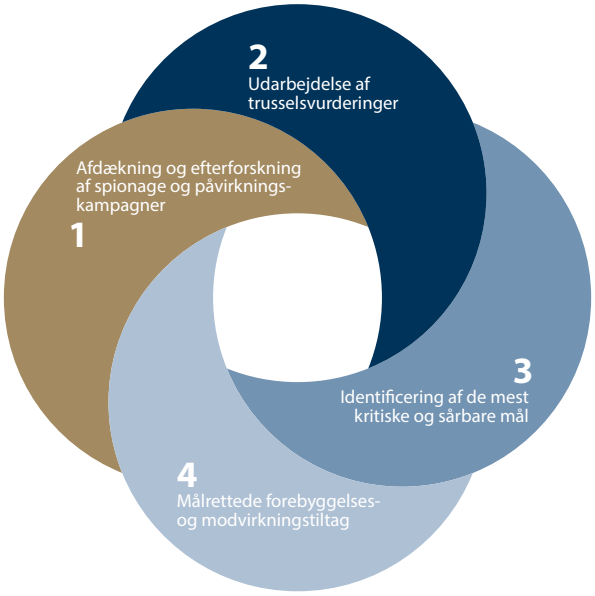

Med den igangværende styrkelse af indsatsen på kontraspionageområdet arbejder PET for at sikre det stærkest mulige afsæt for at værne om det danske samfund og rigsfællesskabet.

Iransk planlægning af attentat på dansk grund

Som et meget konkret eksempel på statslige aktørers aktiviteter i Danmark har PET i 2018 efterforsket en meget usædvanlig og alvorlig sag, der vedrører iransk efterretningsvirksomhed og planlægning af et attentat mod mindst en person med iransk baggrund bosiddende i Danmark. I slutningen af september resulterede dette i en større politiaktion, hvor PET i samarbejde med det øvrige politi fredag den 28. september 2018 på meget kort tid mobiliserede meget omfattende ressourcer for at afværge det, der blev opfattet som et muligt igangværende attentat.

I Europa og andre steder i verden opholder sig grupper af eksiliranere, som er i opposition til det iranske styre. En af grupperne kalder sig Arab Struggle Movement for the Liberation of Ahwaz (ASMLA). ASMLA arbejder for en selvstændig arabisk stat i det sydvestlige Iran og en række fremtrædende medlemmer af denne gruppe bor i Ringsted. I løbet af foråret 2018 var det PET's vurdering, at der var en konkret trussel mod lederen af ASMLA i Danmark, og at truslen udgik fra Iran. Lederen af gruppen kom derfor under personbeskyttelse, og der blev iværksat fysisk sikring af hans bopæl.

Den 22. september 2018 fandt et terrorangreb sted i Iran. Angrebet var rettet mod en militærparade i den sydvestlige region Ahwaz. Der var et stort antal dræbte, heriblandt civile, der også deltog i paraden. Det var PET's samlede vurdering, at situationen i Iran efter terrorangrebet kunne intensivere truslen mod medlemmer af ASMLA i Danmark. På den baggrund øgede PET sikkerhedstiltagene omkring lederen af ASMLA, og to af gruppens øvrige medlemmer fik også personbeskyttelse her i landet.

PET blev i slutningen af september opmærksom på, at en norsk statsborger med iransk baggrund søgte at indsamle oplysninger og observere mod iranske oppositionsfolk i Danmark. På baggrund af PET's efterforskning, der foregik sammen med en række samarbejdspartnere, stod det hurtigt klart, at der var grundlag for at antage, at den pågældende havde indhentet informationerne med henblik på, at de skulle overdrages til en iransk efterretningstjeneste. Det var endvidere PET's vurdering, at der var anledning til at antage, at informationerne skulle danne grundlag for planlægning af et attentat på dansk grund.

Det er sjældent synligt for omgivelserne, hvordan PET opererer, men på dagen for den konkrete operation, den 28. september 2018, blev dele af PET's dispositioner dog synlige, da flere trafikale knudepunkter blev lukket. Dette fik naturligt en stor indvirkning på mange danskeres hverdag.
PET havde ved middagstid den 28. september observeret en efterlyst svensk Volvo, der opførte sig mistænkeligt ved ASMLA-lederens bopæl i Ringsted. Da en af politiets patruljevogne forsøgte at standse den efterlyste Volvo, satte den hastigheden voldsomt op og foretog en række undvigemanøvre under flugten fra politiets og PET's køretøjer.

PET vurderede på den baggrund og i lyset af de øvrige foreliggende oplysninger, at det var meget sandsynligt, at man stod over for et igangværende angrebsforsøg mod lederen af ASMLA. Derfor iværksatte PET sammen med det øvrige politi den meget omfattende politioperation, som mange almindelige danskere blev berørt af den 28. september 2018.

PET og Københavns Politi endte med at konkludere, at hændelsen i Ringsted og den undslupne Volvo ikke havde relation til de nævnte trusler mod eksiliranerne.

De danske myndigheder var efter et større efterforskningsarbejde den 21. oktober 2018 i stand til at anholde den norske statsborger, og personen blev varetægtsfængslet i isolation den 22. oktober 2018. Den pågældende blev sigtet for at have sat en iransk efterretningstjeneste i stand til at virke i Danmark samt for at have taget del i forberedelsen af et attentatforsøg mod en række herboende enkeltpersoner. I forhold til den varetægtsfængslede pågår der fortsat en efterforskning, og den pågældende nægter sig skyldig. Når efterforskningen er afsluttet, vil det være op til anklagemyndigheden og i sidste ende domstolene at vurdere den konkrete sag.

Foto: *Martin Sylvest - Ritzau Scanpix*

Den 30. oktober 2018 orienterede PET offentligheden om den konkrete sag ved en pressebriefing. Det var vigtigt for PET at lægge så mange oplysninger frem som muligt, da sagen havde berørt mange borgere i hele landet. PET fik samtidig også mulighed for at sende et tydeligt signal til de iranske myndigheder om, at PET har kendskab til deres aktiviteter, og at man ikke fra dansk side vil acceptere den slags på dansk jord.

EU vedtog i begyndelsen af 2019 sanktioner imod Iran. Sanktionerne omhandler beslutningen om at optage Direktoratet for Intern Sikkerhed i Irans Efterretnings- og Sikkerhedsministerium på EU's terrorliste. Samtidig blev to personer fra Direktoratet optaget på terrorlisten, herunder chefen for Direktoratet.

PET's vurdering af, at en efterretningstjeneste planlagde et attentat mod mindst en person bosiddende i Danmark, var baseret på et meget omfattende efterretningsarbejde.

Parallelt med efterretnings- og efterforskningsarbejdet i denne sag har PET efterforsket spørgsmålet om, hvorvidt medlemmerne af ASMLA har overtrådt den danske straffelov, eksempelvis ved at billige terrorangrebet i Iran den 22. september 2018. Midt- og Vestsjællands Politi sigtede i november 2018 tre personer for overtrædelse af straffelovens § 136, stk. 2, om, at: "Den, der offentligt udtrykkeligt billiger en af de i denne lovs 12. eller 13. kapitel omhandlede forbrydelser, straffes med bøde eller fængsel indtil 2 år". Alle personer nægter sig skyldige. Efterforskningen af ASMLA-medlemmernes forhold pågår fortsat.

Oprustning af indsatsen mod påvirkningsvirksomhed

Danmark og det øvrige rigsfællesskab står som nævnt over for et øget aktivitetsniveau fra fremmede magter. Som konsekvens af dette har regeringen rustet Danmark bedre til at modstå fjendtlige udenlandske forsøg på at påvirke vores demokrati og samfund.

Som led heri har regeringen nedsat en tværministeriel taskforce til imødegåelse af påvirkningsoperationer, der har til opgave at koordinere den tværministerielle og nationale indsats. PET har aktivt bidraget til dette arbejde. På baggrund af et langvarigt tværministerielt samarbejde lancerede regeringen i september 2018 en valghandlingsplan med henblik på at styrke værnet mod truslen fra udenlandsk påvirkningsvirksomhed op til og under det kommende folketingsvalg.

Formålet med statslige aktørers påvirkningsvirksomhed kan blandt andet være at miskreditere de demokratiske institutioner, forsøge at præge meningsdannelsen i medierne og offentligheden samt påvirke diskursen omkring bestemte spørgsmål, herunder eventuelt fremme eller undergrave bestemte politiske partiers eller enkelte politikeres troværdighed og politiske synspunkter.

Regeringens valghandlingsplan indeholder 11 initiativer, der vedrører myndighedernes generelle arbejde med at imødegå påvirkningskampagner, sikringen af selve valghandlingen, rådgivning af valgets primære aktører samt invitation til samarbejde med relevante aktører i mediebranchen og sociale medier.

Et af de konkrete initiativer i handlingsplanen er, at PET og FE skal øge opmærksomheden på fjendtligsindede udenlandske aktørers påvirkningsaktiviteter i og mod Danmark. Dette skal sikre, at der kommer fokus på problemet i Danmark, og at enkelte aktører under en valgkamp er opmærksomme på risikoen for at blive udsat for påvirkning, samt at medierne ikke ufrivilligt bliver et middel i eventuelle påvirkningskampagner. De danske efterretningstjenester skal således være med til at sikre, at valgets primære aktører er godt rådgivet i forhold til truslen om påvirkning, herunder risikoen for cyberangreb.

PET har i 2018 i samarbejde med FE derfor rådgivet en række opstillingsberettigede politiske partier samt relevante aktører i mediebranchen om risikoen for udenlandsk påvirkning frem mod det kommende folketingsvalg og mulige modforanstaltninger med henblik på god sikkerhedsadfærd.

PET's samarbejde med FE om at rådgive relevante aktører, og alle opstillingsberettigede politiske partier, om truslen mod påvirkning fortsætter i 2019, hvor rådgivningen også vil rettes mod rigsfællesskabet (Grønland og Færøerne) samt Folketingets administration og centraladministrationen som helhed.

Kontraterrorindsatsen 2018

Foruden truslen fra statslige aktører er terrortruslen mod Danmark fortsat alvorlig, hvilket naturligt også har afspejlet sig i PET's operative indsatser i 2018.

PET har fortsat haft fokus på truslen mod Danmark fra personer, der er udrejst til konfliktzoner til trods for, at der de seneste par år har været meget få udrejsende. Siden 2012 er der udrejst mindst 150 personer fra Danmark til Syrien og Irak. Det seneste år har der været meget få udrejsende, samtidigt med at antallet af personer, der vender tilbage til Danmark, ligeledes har været meget lavt.

PET vurderer fortsat, at det er sandsynligt, at fremmedkrigerne har opnået kapacitet til terrorhandlinger og kan være særligt radikaliserede og voldsparate ved eventuel hjemkomst. Fokus på udrejste fremmedkrigere og hjemvendte har også i 2018 været en efterretningsprioritet for PET.

Et fænomen, som PET også har arbejdet med i 2018 som konsekvens af truslen fra militant islamisme, er risikoen for radikalisering i danske fængsler. At fængselsradikalisering er et vigtigt område at sætte ind overfor, blev i foråret 2018 tydeligt, da Kriminalforsorgen beslaglagde og efterfølgende inddrog mere end 300 PlayStations på baggrund af konkrete fund af dokumenter med ekstremistisk indhold.

2018 har også været et år, hvor terrordømte i Danmark og i vores nabolande er blevet løsladt efter endt afsoning af deres straffe. Som eksempel skal nævnes, at personer fra den såkaldte Vollsmosesag samt fire andre personer dømt for planlægning af terrorisme mod JP/Politikens Hus i 2010 er blevet løsladt i 2018. Spørgsmålet om en eventuel terrortrussel, der måtte udgå fra løsladte terrordømte, vil være centralt for PET i årene fremover.

Som led i dette arbejde monitorerer PET udviklingen blandt terrordømte, ligesom PET modtager indberetninger fra Kriminalforsorgen, hvis personer i Kriminalforsorgens institutioner udtrykker sympati for en terrorgruppe eller har en adfærd, der indikerer mulig radikalisering. Tilsvarende eksisterer indberetningsordninger med f.eks. politiet og Udlændingestyrelsen

Ved siden af den almindelige efterretnings- og efterforskningsindsats er PET meget opmærksom på i relevant omfang at iværksætte forebyggende indsatser så tidligt som muligt for at reducere en eventuel sikkerhedsrisiko. Dette gælder blandt andet i forhold til personer, der er i risiko for at ville rejse til konfliktzoner, tidligere terrordømte samt personer, som under afsoning er blevet indberettet for mistanke om mulig radikalisering. I disse tilfælde iværksætter PET en forebyggende indsats, så rettidigt og relevant som muligt.

Denne forebyggende indsats skræddersyes til den enkelte og er en helhedsorienteret indsats som kan involvere pårørende og andre som kan bidrage til det forebyggende arbejde. Herunder sker indsatserne i tæt samarbejde med Kriminalforsorgen, politikredsene samt kommunale og andre relevante myndigheder, jf. side 38.

PET-STRAFFESAGER OG RETSFORFØLGELSE I 2018

Som konsekvens af den alvorlige terrortrussel har PET foruden håndteringen af konkrete efterretnings- og sikkerhedsoperationer i 2018 også haft stort fokus på straf- og retsforfølgelse. Dette arbejde er foregået gennem stærkt samarbejde med politiet og anklagemyndigheden.

I 2016 oprettede PET et egentligt Efterforskningscenter, som har til formål at sikre, at PET bidrager optimalt til, at personer, der overtræder straffelovens kapitel 12 og 13, retsforfølges.

På baggrund af centrets sager er mere end 35 personer blevet sigtet. I sagerne er flere personer varetægtsfængslet, ligesom nogle er varetægtsfængslet in absentia. Ved udgangen af 2018 er der sket domfældelse i 16 sager, hvilket har resulteret i sammenlagt mere end 60 års fængselsstraf. Flere af dommene er aktuelt anket og afventer videre rettergang.

De verserede sager er nærmere beskrevet på de næste sider.

Verserende sager, herunder hvori der er sket varetægtsfængsling i 2018

Den 26. september 2018 blev to mænd, født i henholdsvis 1988 og 1989, varetægtsfængslet ved Københavns Byret på baggrund af en mistanke om medvirken til forsøg på terror efter straffelovens § 114, stk. 1, nr. 1 og 2, ved – efter instruktion fra personer i IS – at have indkøbt dronedele og andet elektronisk udstyr med henblik på indsmugling til Syrien og overdragelse til IS. Endvidere blev en person på samme mistankegrundlag varetægtsfængslet in absentia. Sagen efterforskes forsat af Københavns Politi i tæt samarbejde med PET. Yderligere to personer med relationer til sagen har været varetægtsfængslet siden den 22. september 2017, den ene in absentia.

På baggrund af en efterforskning foretaget af PET blev en mandlig svensk asylant af syrisk oprindelse, født i 1987, den 22. december 2017 varetægtsfængslet ved Københavns Byret for forsøg på terror efter straffelovens § 114, stk. 1, nr.1, 2 og 6, jf. § 21, ved i forening med en i Tyskland bosiddende syrisk mand at have planlagt et terrorangreb i København. Den i Tyskland bosiddende syriske mand blev den 12. juli 2017 ved retten i Ravensburg i Tyskland idømt 6 år og 6 måneders fængsel for forsøg på at begå terror et ukendt sted i København i forening med den i Danmark varetægtsfængslede mand. Der forventes at falde dom i den danske del af sagen i 2019.

På baggrund af en efterforskning foretaget af PET blev en norsk statsborger, født i 1979, den 22. oktober 2018 varetægtsfængslet for overtrædelse af straffelovens § 108, stk. 1, og straffelovens § 237, jf. § 23, jf. § 21, ved i perioden fra den 25. til den 27. september 2018 at have observeret og fotograferet mod herboende personer af iransk herkomst med henblik på at overdrage de indsamlede oplysninger til de iranske myndigheder til brug for et attentat mod pågældende.

PET-sager, hvori der er faldet dom i 2018

Den 23. marts 2018 blev en mand med finsk statsborgerskab, født i 1993, ved retten i Esbjerg idømt 4 års fængsel samt udvist af Danmark med indrejseforbud for bestandigt for overtrædelse af § 114 e ved i tidsrummet mellem november 2013 og juli 2015 at have fremmet virksomheden for IS. Manden indrejste i november 2013 i Syrien, hvor han tilsluttede sig IS og bl.a. forestod koranundervisning, fungerede som imam samt deltog i træningslejr. Retten fandt, at manden derved havde bidraget til at opretholde, bevare og konsolidere IS' position i området eller i øvrigt havde fremmet IS' aktiviteter. Inden udrejsen til Syrien boede manden i England, og efterforskningen er foretaget i tæt samarbejde med engelsk politi. Manden blev varetægtsfængslet i Danmark den 16. januar 2017 og var varetægtsfængslet frem til dom.

Den 29. juni 2018 blev en mand med dansk statsborgerskab, født i 1993, som havde siddet varetægtsfængslet siden 18. januar 2017 ved retten i Aarhus idømt 3 års fængsel i medfør af straffelovens § 114 e ved i tidsrummet mellem september 2013 og januar 2015 at have fremmet virksomheden for terrororganisationen al-Shabaab i Somalia, idet han indrejste i Somalia og der tilsluttede sig terrororganisationen al-Shabaab og dermed bidrog til at opretholde, bevare og konsolidere al-Shabaabs position eller i øvrigt fremmede al-Shabaabs aktiviteter. Forud for sin udrejse boede manden i England, og efterforskningen er foretaget i tæt samarbejde med engelsk politi.

Ved dom afsagt den 26. juni 2018 af Retten i Glostrup blev to kvinder, født i henholdsvis 1996 og 1999, og to mænd, født i henholdsvis 1997 og 1998, idømt 3 års fængsel, for forsøg på overtrædelse af straffelovens § 114 e, jf. § 21, ved i marts 2017, at have forsøgt at indrejse i Syrien for at tilslutte sig IS og for at udøve aktiviteter, som kunne styrke IS' position i området. Tre af de mistænkte blev anholdt af tyrkisk politi, inden de nåede til Syrien. Den fjerde mistænkte kunne ikke udrejse af Danmark, idet hun ikke havde adgang til sit pas, der blev opbevaret af hendes forældre. To af de domfældte havde dobbelt statsborgerskab og fik ved dommen frakendt deres danske statsborgerskab og blev udvist af Danmark med indrejseforbud for bestandigt. Den tredje er afghansk statsborger og blev ved dommen udvist af Danmark med indrejseforbud for bestandigt. Den fjerde er alene dansk statsborger. Tre af de domfældte har været varetægtsfængslet siden slutningen af marts 2017, den fjerde person blev vareægtsfængslet efter byretsdommen. Alle fire domme er anket til landsretten.

Den 16. marts 2018 stadfæstede Vestre Landsret Retten i Aarhus' dom af 4. oktober 2017, hvorved en mand med tunesisk statsborgerskab, født i 1991, blev idømt 3 års fængsel og udvisning for bestandigt, for overtrædelse af straffelovens § 114 c, stk. 3, og § 114 d, stk. 3, ved i september 2013 at være rejst til Syrien, hvor han i en periode på ca. 14 dage lod sig hverve til at begå terrorhandlinger for IS og lod sig træne til at begå terror. Pågældende fremgik af en liste, som PET modtog fra Interpol Washington i slutningen af marts 2016, og som bl.a. indeholdt oplysninger om nationalitet, tilhørsforhold og funktion for personer, der har tilsluttet sig IS i Syrien og Irak.

Ved Højesterets dom af 19. november 2018 blev en mand med tunesisk og dansk statsborgerskab, født i 1990, frakendt sin danske indfødsret og udvist for bestandigt. Pågældende var ved Østre Landsrets dom af 20. april 2018, som stadfæstede Retten på Frederiksbergs dom af 26. oktober 2017, idømt 4 års fængsel for overtrædelse af straffelovens § 114 c, stk. 3, og § 114 d, stk. 3, ved at have ladet sig hverve til at begå terrorhandlinger for IS og for at lade sig træne til at begå terror. Der blev ved strafudmålingen bl.a. lagt vægt på, at tiltalte havde opholdt sig i Syrien i ca. 5 måneder, hvor han blandt andet modtog træning i våbenbrug. Pågældende fremgik af den liste, som PET har modtaget fra Interpol Washington over personer, der har tilsluttet sig IS i Syrien og Irak.

Den 22. november 2018 stadfæstede Østre Landsret Retten i Glostrups dom af 13. december 2017, hvorved en mand med algerisk og dansk statsborgerskab, født i 1995, blev idømt 5 års fængsel og frataget sit danske statsborgerskab samt udvist med indrejseforbud for bestandigt. Han blev fundet skyldig i overtrædelse af straffelovens § 114 c, stk. 3, og § 114 d, stk. 3, ved at have ladet sig hverve til at begå terrorhandlinger for IS og for at lade sig træne til at begå terror. Der blev ved strafudmålingen bl.a. lagt vægt på, at tiltalte havde opholdt sig i Syrien i knap 9 måneder, hvor han modtog træning i våbenbrug og deltog i kamphandlinger. Desuden blev der lagt vægt på, at IS, i perioden hvor domfældte befandt sig hos gruppen, begik omfattende terrorhandlinger, heriblandt vilkårlige henrettelser rettet mod religiøse mindretal og civilbefolkningen. Pågældende figurerede på den liste, som PET har modtaget fra Interpol Washington over personer, der har tilsluttet sig IS i Syrien og Irak.

Ved dom afsagt den 9. februar 2018 af Retten i Glostrup blev en mand, født i 1990, idømt 5 års fængsel og udvist for bestandig for overtrædelse af straffelovens § 114 c, stk. 3, og § 114 d, stk. 3, ved i 2013 og i 2014 at være rejst til Syrien i henholdsvis halvanden måned og en måned, hvor han lod sig hverve til at begå terrorhandlinger for IS og lod sig træne til at begå terror. Pågældende fremgik af den liste, som PET har modtaget fra Interpol Washington over personer, der har tilsluttet sig IS i Syrien og Irak.

Den 12. november 2018 stadfæstede Vestre Landsret Retten i Aarhus' dom afsagt den 4. juni 2018, hvorved en mand med dansk statsborgerskab, født i 1978, blev idømt 6 måneders fængsel for overtrædelse af straffelovens § 114 j, stk. 1, jf. stk. 3, ved i 2016 at have opholdt sig i et konfliktområde i Syrien. Manden blev dømt for at have opholdt sig hos kurdiske YPG i Syrien, der i den omhandlede periode kæmpede mod IS. Domfældte har anmodet om procesbevillingsnævnets tilladelse til at indbringe sagen for Højesteret. Sagen har været efterforsket af PET i samarbejde med Østjyllands Politi.

Øvrige straffesager med relation til PET

I 2018 blev 4 personer sigtet for overtrædelse af straffelovens spionagebestemmelse § 108, stk. 1, ved at have sat et fremmed efterretningsvæsen i stand til at virke inden for den danske stats område. Sagerne omhandler personer fra udlandet, der sigtes for at have spioneret mod herboende landsmænd. Sagerne efterforskes fortsat af PET. Der er endnu ikke taget stilling til, om der skal rejses tiltale i sagerne.

FOREBYGGELSE OG BEKÆMPELSE AF EKSTREMISME OG RADIKALISERING

Den tidlige forebyggelse af radikalisering og voldelig ekstremisme er fortsat en højt prioriteret opgave i PET.

Den radikaliseringsforebyggende indsats tager afsæt i et bredt tværsektorielt samarbejde, som involverer både lokale og nationale myndigheder, for bedst muligt at kunne målrette indsatsen mod den enkelte. Dette samarbejde gør det muligt at behandle radikaliseringsager fra nationalt til lokalt myndighedsniveau. Den tværgående og helhedsorienterede tilgang afspejler samtidig, at ekstremisme og radikalisering ikke kun udgør et problem ud fra et sikkerhedsmæssigt perspektiv (risiko for terror mv.), men også har et bredere velfærdsmæssigt perspektiv (samfundets sammenhængskraft og den enkeltes trivsel, udvikling og aktive medborgerskab).

PET´s forebyggende indsats mod ekstremisme og radikalisering

PET's forebyggende indsatser mod voldelig ekstremisme og radikalisering er efterretningsdrevne og trusselsbaserede og inddrager efterretningstjenestens viden og erfaringer fra terrorsager, efterforskninger mv. Indsatserne foregår i tre hovedspor:

Indgribende indsats (radikaliserede personer i ekstremistiske miljøer): Dette hovedspor har til formål at forebygge og minimere sikkerhedsrisikoen fra radikaliserede personer (og evt. ekstremistiske grupper) gennem opsøgende kontakt og koordination af forebyggende forløb gennem tværsektorielt myndighedssamarbejde.

Foregribende indsats (personer i risiko for radikalisering): Andet hovedspor omhandler arbejdet med at yde uddannelse, rådgivning og vejledning til lokale myndigheder for at støtte deres mulighed for at imødegå og håndtere radikaliseringsudfordringer og -sager.

Opbyggende indsats (alle): Tredje hovedspor vedrører arbejdet med at inddrage lokale kræfter og civilsamfundsaktører, der kan bidrage til at sikre lokalsamfundets sammenhængs- og modstandskraft over for radikalisering.

PET er ansvarlig for at udvikle, iværksætte og gennemføre initiativer og projekter inden for de tre hovedspor i samarbejde med andre relevante aktører med henblik på at forebygge voldelig ekstremisme og radikalisering så tidligt som muligt. Indsatserne fremgår af den nationale regeringshandlingsplan fra oktober 2016 "Forebyggelse og bekæmpelse af ekstremisme og radikalisering".

Fokusområder

I 2018 var fokus fortsat på gennemførelsen af initiativerne i regeringshandlingsplanen.

Blandt de væsentligste initiativer var følgende:

- Drift og udvikling af partnerskabet "National alliance mod online-radikalisering" (@alliancen), der består af tre myndigheder (PET, Nationalt Center for Forebyggelse af Ekstremisme og Styrelsen for Undervisning og Kvalitet), Medierådet for Børn og Unge, som er nedsat af Kulturministeriet samt fire civilsamfundsorganisationer (Skolelederforeningen, Efterskoleforeningen, Dansk Ungdoms Fællesråd (DUF) og Børns Vilkår). Samarbejdet har til formål at udvikle, støtte og drive indsatser, som bidrager til at styrke særligt børn og unges modstandsdygtighed over for ekstremisters budskaber og brug af medieplatforme til propaganda og rekruttering. @alliancen har i 2017 og 2018 støttet 22 projekter, der spænder fra kommunikationsoprustning over kapacitetsopbygning til dialogprojekter med diverse målgrupper, herunder forældre, udskolingselever, minoritetsfædre, fagprofessionelle, unge i socialt udsatte områder mv. PET driver sekretariatet bag partnerskabet og afholder 1-2 partnerskabsdage om året, der fremmer videndeling og nye samarbejdskonstellationer.

- Løbende opkvalificering af relevante ledere og medarbejdere (ca. 2.000) i kommuner, lokale politikredse mv. for at styrke deres evne til at håndtere tegn på radikalisering og iværksætte nødvendige tiltag. Endvidere blev elever på Politiskolen og Kriminalforsorgens Uddannelsescenter undervist i forebyggelse af radikalisering og voldelig ekstremisme. Derudover har der været et særligt fokus på opkvalificering af samtlige medarbejdere på udrejsecentrene Sjælsmark og Kærshovedgård samt hjemrejsecentret Avnstrup.

- Fortsat udvidelse og konsolidering af PET's outreach-indsats, hvor civile kontaktnetværk i sårbare miljøer opbygges og styrkes. Fokus har været på afholdelse af diverse netværks- og brobygningsaktiviteter, blandt andet PET Dialogforum og en række minifora, som har resulteret i forskellige strategiske partnerskaber med civile aktører omkring forebyggelse af radikalisering. Gennem disse partnerskaber kapacitetsopbygges og støttes civile aktører med henblik på at være 'stærke alternativer' via aktiviteter, der giver størst mulig effekt i forhold til fælles forebyggelsesmål.

- Fortsat opbygning af PET's "Internet Referral Unit" (IRU), der fokuserer på kortlægning, analyse og modforanstaltninger i forbindelse med ekstremistisk onlinemateriale, herunder særligt terrorpropaganda. I 2018 har IRU indgået aftaler og etableret samarbejde med såvel offentlige som private samarbejdspartnere. Dermed har IRU nu bedre mulighed for at anmelde ekstremistisk indhold på internettet til onlineplatforme, såsom sociale medier, fildelingstjenester mv., og IRU kan ligeledes foranstalte, at internetdomæner med ekstremistisk indhold blokeres for danske internetbrugere. Derudover indgår IRU i det internationale samarbejde imod terrorrelateret indhold på internettet, som drives af Europol. Dette giver mulighed for, at IRU kan rapportere om ekstremistisk indhold til Europol med henblik på, at Europol retter henvendelse til onlineplatformene. Såfremt IRU konstaterer, at udenlandske hjemmesider distribuerer terrorpropaganda eller lign., kan IRU foranstalte, at den pågældende hjemmeside blokeres for danske internetbrugere. En sådan blokering kan dog kun finde sted på baggrund af forudgående indhentning af dommerkendelse.

Rådgivningsopgaver

PET har hidtil ydet sikkerhedsrådgivning og foretager sikkerhedsundersøgelser inden for tre kerneområder, henholdsvis informationssikkerhed, personsikkerhed og fysisk sikring. I 2018 har PET udvidet sikkerhedsrådgivningen til også at omfatte modforanstaltninger mod påvirkning og spionage i lyset af trusselsbilledet. Med finansloven 2018 blev der øremærket midler til styrkelse af PET's rådgivningsindsats. PET's rådgivningsindsats blev styrket på grund af, at PET i de seneste år har oplevet en stigende efterspørgsel på sikkerhedsrådgivning – både fra politikredse og fra kommuner, brancheforeninger, større private virksomheder, lokale initiativtagere til større arrangementer og begivenheder, selvejende institutioner mv.

Formålet med sikkerhedsrådgivningen inden for alle områder er at styrke danske myndigheder og virksomheders evne til at beskytte egne værdier mod interne og eksterne trusler, der udspringer fra spionage, påvirkning, terror, voldelig ekstremisme mv.

Informationssikkerhed – sikkerhedskultur og beskyttelsesværdig information

I rollen som national sikkerhedsmyndighed skal PET selvstændigt og i samarbejde med andre relevante offentlige myndigheder og private aktører ruste samfundet til at imødegå sikkerhedsmæssige trusler. Med afsæt i det aktuelle trusselsbillede bidrager PET til, at såvel offentlige myndigheder som private kan træffe egne sikkerhedsmæssige foranstaltninger.

I maj 2018 offentliggjorde regeringen "National strategi for cyber- og informationssikkerhed". PET er ansvarlig for implementeringen af det initiativ, der handler om at skabe et overblik over beskyttelsesværdige informationer af betydning for den nationale sikkerhed (initiativ 3.7). Som del af initiativet vil relevante aktørers praksis udvikles i forhold til at vurdere sikkerhedsrisici i relation til deres beskyttelsesværdige informationer. Dette projekt er startet op i 2018 og fortsætter i 2019.

Desuden bidrager PET til at implementere flere af initiativerne i strategien i samarbejde med andre myndigheder. PET samarbejder blandt andet om at implementere initiativet vedrørende partnerskab om kompetenceudvikling og opbygning af sikkerhedskulturen i staten. I den forbindelse er PET i færd med at udvikle Projekt God sikkerhedskultur, der sigter mod at ruste centraladministrationen endnu bedre mod truslen fra spionage og påvirkningsvirksomhed.

Endvidere er PET samarbejdspartner i initiativet om etablering af informationsportalen www.sikkerdigital.dk, der blev lanceret i 2018. Portalen indeholder lettilgængelig og handlingsanvisende information samt konkrete værktøjer til borgere, virksomheder og myndigheder vedrørende informationssikkerhed, databeskyttelse mv. Som national sikkerhedsmyndighed vil PET blandt andet rådgive om og tydeliggøre rådgivningstilbud i forhold til insider-truslen, den fysiske sikring af bygninger og klassificerede informationer, samt hvorvidt beskyttelsesværdig information har en sådan karakter, at det bør klassificeres formelt og dermed være omfattet af Sikkerhedscirkulæret.

Personsikkerhed

PET gennemfører på vegne af offentlige myndigheder sikkerhedsundersøgelser af personer, der skal have indsigt i klassificeret information og beskæftige sig med information, som er af beskyttelsesmæssig interesse i øvrigt. I oversigten nedenfor fremgår det, at antallet af sikkerhedsundersøgelser var nogenlunde det samme som i 2017, mens antallet af sikkerhedsgodkendte personer i Danmark fortsat har været stigende. Ifølge Sikkerhedscirkulæret er det de enkelte myndigheder, der beslutter, om personer ansat i myndighederne skal sikkerhedsundersøges. Stigningen i antallet af personer, der er sikkerhedsgodkendte, kan tyde på, at danske myndigheder er blevet mere sikkerhedsbevidste. PET har øget awareness- og rådgivningsindsatsen over for myndighederne, der ligeledes har fået et større fokus på at beskytte kritisk information.

Tabel 3: Sikkerhedsundersøgelser og sikkerhedsgodkendelser

Oversigt over opgaver, antal og kunder								
	2011	**2012**	**2013**	**2014**	**2015**	**2016**	**2017**	**2018**
Sikkerhedsundersøgelser:								
Forsvaret	2.385	3.819	7.163	13.464	14.048	15.197	15.983	15.959
Politi	1.138	2.073	2.576	2.536	3.273	4.004	4.953	4.870
Udenrigsministeriet	925	1.102	1.275	1.106	1.195	1.883	1.818	1.459
Ministerier og øvrige	856	1.022	1.189	1.934	2.051	2.866	4.005	4.921
I alt	**5.304**	**8.016**	**12.203**	**19.040**	**20.567**	**23.950**	**26.759**	**27.209**
Registersøgninger	-	-	-	5.740	5.003	7.442	7.674	6.524
I alt	-	-	12.203	**24.780**	**25.570**	**31.392**	**34.433**	**33.733**
Samtlige sikkerheds-godkendelser pr. 31. december	*53.934*	*55.892*	*59.688*	*65.090*	*76.176*	*84.658*	*96.857*	*104.483*

Fysisk sikring mod terror

De seneste år har PET oplevet en stigende efterspørgsel efter sikkerhedsrådgivning både fra politikredse og fra kommuner, brancheforeninger, større private virksomheder, lokale initiativta¬gere til større arrangementer og begivenheder, selvejende institutioner mv. Det overordnede mål med rådgivningen er at forøge sikkerheden i det offentlige rum mod et terrorangreb, der kommer uden varsel. PET's kompetencer på området er styrket, og rådgivningsprodukterne på området videreudviklet.

SIKKERHEDSOPGAVER

PET er både en efterretnings- og en sikkerhedstjeneste. Sikkerhedsopgaverne løses primært af Sikkerhedsafdelingens operative enheder med Center for Sikkerhedskoordination som ansvarlig for den overordnede koordination af opgaveløsningen. Opgaverne omfatter personbeskyttelse, stationære bevogtnings- og beskyttelsesopgaver samt opgaver i relation til antiterrorberedskabet.

Sikkerhedsopgaverne i relation til personbeskyttelse er hovedsageligt relateret til medlemmer af Kongehuset, regeringen, Folketinget, det øvrige officielle Danmark, herværende udenlandske repræsentationer og særligt truede personer. Der planlægges og gennemføres endvidere sikkerhedsopgaver forbundet med større officielle besøg såsom statsbesøg og politiske konferencer samt andre større begivenheder, der kan sidestilles hermed. Det gælder også sikkerheden i forbindelse med regeringens rejser i højrisikoområder, sikkerheden ved folketingsvalg, kommunalvalg og regionsrådsvalg samt sikkerheden omkring eksempelvis danske idrætsudøveres deltagelse ved større begivenheder i udlandet. Sikkerhedsafdelingen er årligt involveret i ca. 150 indkomne stats- og regeringsbesøg.

Til brug for planlægning og gennemførelse af sikkerhedsopgaverne udarbejder Sikkerhedsafdelingen blandt andet sikkerheds- og risikovurderinger samt operationsbefalinger, der tilsammen danner grundlag for vurderingen af det samlede sikkerhedsbehov. Med sikkerhedsvurderingerne udsendes anbefalinger til landets politikredse, således at kredsene kan iværksætte de nødvendige sikkerheds- og politimæssige beskyttelses- og modforanstaltninger.

Af nedenstående tabel fremgår antallet af sikkerhedsvurderinger udsendt af PET i den seneste årrække.

Tabel 4: Sikkerhedsanbefalinger afgivet af PET 2014-2018

År	2014	2015	2016	2017	2018
Antal sikkerhedsvurderinger (indekstal)	**100**	**135**	**158**	**178**	**179**

Personbeskyttelse

Med afsæt i PET-loven har Livvagtsstyrken ansvaret for alle nationale livvagtsopgaver i Danmark og varetager således personsikkerheden omkring medlemmer af Kongehuset, regeringen, Folketinget, det øvrige officielle Danmark, herværende udenlandske repræsentationer og særligt truede personer.

Den alvorlige trussel i Danmark har afstedkommet en øget opgaveportefølje for Livvagtsstyrken og har heraf afledt en generel opgradering af beskyttelseskoncepter og materiel til Livvagtsstyrken. I 2018 har Sikkerhedsafdelingen haft fokus på rekruttering af personel til Livvagtsstyrken med henblik på udvidelse af enheder i takt med udvidelsen af opgaveporteføljen samt en generel stigning i omfanget og mængden af opgaver. Rekrutteringen af egnet personel til Livvagtsstyrken har de sidste par år været en udfordring.

I slutningen af 2018 er der af samme årsag etableret en arbejdsgruppe, der sammen med Forsvaret undersøger mulighederne for at opstille en strategisk livvagtsreserve bestående af Forsvarets personel, som PET kan trække på som støtte ved særligt store arrangementer eller uvarslede hændelser.

Rekruttering til Livvagtsstyrken vil også i 2019 være et særligt fokusområde for PET.

Bevogtnings- og beskyttelsesopgaver

Sikringsstyrken varetager primært stationære bevogtnings- og personbeskyttelsesopgaver såsom sikringen omkring særligt udvalgte lokationer i Danmark, udvalgte ambassader og lignende. Herudover varetager Sikringsstyrken bevogtning af PET's egne faciliteter samt øvrige opgaver i forbindelse med person- og værdibeskyttelse.

Antiterrorberedskab

Aktionsstyrken har til opgave at opretholde det operative antiterrorberedskab i Danmark og medvirke til bekæmpelse af alvorlige former for organiseret kriminalitet ved tilvejebringelse af forsvarlige løsningsmuligheder i vanskelige indsatsopgaver for politiet, hvor den almindelige politiuddannelse og -udrustning ikke er tilstrækkelig.

Aktionsstyrkens opgaver omfatter blandt andet:

- Gidselredning
- Terrorbekæmpelse
- Planlægning, styring og udførelse af vanskelige indsatsopgaver
- Særlig personbeskyttelse
- Særlige observationsopgaver
- Personbeskyttelse i højrisikoområder

Aktionsstyrken yder løbende bistand til andre dele af PET og til politikredsene i konkrete opgaver, men også rådgivning for så vidt angår uddannelse, planlægning af fælles øvelser mv.

Aktionsstyrken har et løbende samarbejde med enheder fra Forsvaret, der yder assistance med både personel- og materielstøtte i løsning af operative opgaver og i forbindelse med uddannelse. Derudover er der etableret arbejdsgrupper for samordning af viden, teknik og taktik, der anvendes i forbindelse med operative opgaver og uddannelse, hvor Forsvaret yder støtte til Politiet.

I forbindelse med Forsvarsforliget af 28. januar 2018 er der indgået aftale om etablering af et permanent helikopterberedskab i København til støtte for PET's antiterrorberedskab.

Aktionsstyrken består af et antal polititjenestemænd, som indgår i et dagligt beredskab, der er i stand til at reagere på en pludselig opstået situation. Der stilles derfor betydelig krav til mentale og fysiske egenskaber for at blive optaget i styrken.

Det har de sidste par år været en udfordring også at rekruttere egnet personel til Aktionsstyrken. Der blev derfor i 2018 indgået aftale mellem Rigspolitiet, PET og Politiforbundet om at oprette et mindre antal politioperatørstillinger, som kan søges af personale med baggrund i Forsvarets specialoperationskorps, Frømandskorpset og Jægerkorpset. Efter en selektion modtager operatørerne passende politiuddannelse på Politiskolen.

Rekruttering til Aktionsstyrken vil også i 2019 være et særligt fokusområde for PET.

Forhandlergruppen

I Dansk Politi varetages forhandlerkoordinationen af PET ved Aktionsstyrkens forhandlerkoordinatorer (Forhandlergruppen), der organiserer og koordinerer uddannelse, træning og operationer med alle landets forhandlere. Dansk Politis forhandlere er organiseret i henholdsvis PET og politikredsene og håndterer nationale såvel som internationale operationer, hvor forhandling er en del af strategien for opgavens løsning. I 2018 indgik Forhandlergruppen i ca. 200 sager, der fordelte sig i kategorierne: forskansning og anholdelse af farlig gerningsmand, håndtering af bevæbnede psykisk syge, kidnapninger og selvmordstruede.

PET'S SAMARBEJDE MED ANDRE MYNDIGHEDER

PET's nationale samarbejde

PET løser sine opgaver i tæt samarbejde med en række myndigheder, herunder særligt det øvrige politi og FE. Dette gensidigt afhængige samarbejde er af afgørende betydning for PET's arbejde og for håndteringen af trusler mod Danmark og danske interesser i udlandet.

Center for Terroranalyse (CTA) er placeret i PET og beskæftiger sig med analyse og vurdering af terrortruslen mod Danmark og mod danske interesser i udlandet. Centeret er et fusionscenter, der består af en fast stab fra Forsvarets Efterretningstjeneste, Udenrigsministeriet, Beredskabsstyrelsen og PET.

Styrket samarbejde med politikredsene

PET er en del af Rigspolitiet og indgår i den forbindelse i det overordnede strategiske arbejde. Derudover samarbejder PET med de enkelte politikredse vedrørende blandt andet efterforskning af straffesager samt i forhold til vurderinger, anbefalinger og aktiviteter i relation til sikringsopgaver.

Udvekslingen af informationer mellem PET og landets politikredse er afgørende for tilblivelsen og fastholdelsen af et samlet billede af den nationale sikkerhed og i forhold til at afdække og modvirke potentielle trusler.

For at styrke samarbejdet med politikredsene har PET de seneste år haft et fast team og kontaktpunkt for dette samarbejde (X-teamet). X-teamets arbejde foregår i krydsfeltet mellem PET og politikredsene, hvor teamet dels koordinerer samarbejdet med politikredsene, dels koordinerer internt på tværs af afdelingerne i PET. Derudover håndteres såvel dele af det strategiske samarbejde mellem PET og politikredsenes øverste ledelse som det daglige operative samarbejde, herunder særligt med kredsenes efterretnings- og analyseenheder i teamet. X-teamet besøger derfor også regelmæssigt politikredsene, hvor det aktuelle situations- og efterretningsbillede for den pågældende kreds gennemgås.

Formålet er at sikre bedre koordination og informationsdeling samt opdyrke områder i politikredsene af særlig interesse og afdække potentielle trusler for den nationale sikkerhed såvel nationalt som lokalt. X-teamet holder i den forbindelse løbende politikredsene orienteret om områder, der vedrører radikalisering, ekstremisme og spionage, med henblik på at sikre, at politiet i det daglige arbejde også er opmærksom på disse områder, hvilket er af stor betydning for politiets indsats og indsamling af relevante informationer til PET.

X-teamet har iværksat PET´s monitering af "radikaliserede" personer i politiets efterforskningsstøttedatabase (PED) fra den 1. januar 2019. Denne monitering giver PET et større overblik på radikaliseringsområdet og bringer PET, politikredsene og Rigspolitiets Nationalt Efterforskningscenter (NEC) endnu tættere sammen.

Samarbejdet mellem PET og politikredsene er over de seneste år blevet yderligere udbygget. Et stærkt samarbejde er forudsætningen for et operationsparat myndighedssamarbejde med henblik på at imødegå trusler.

Forsvarets Efterretningstjeneste
PET arbejder tæt sammen med FE under iagttagelse af de forskellige rammer, der gælder for tjenesternes virke, og de to efterretningstjenesters forskellige, men supplerende, arbejdsområder. FE's opgave er således rettet mod udlandet, herunder at indsamle og bearbejde og formidle informationer om forhold i udlandet af betydning for Danmarks sikkerhed. Forskellen på tjenesternes ansvarsområde kommer eksempelvis til udtryk i forbindelse med tjenesternes udarbejdelse af risikovurderinger og vurderinger af truslen mod Danmark og danske interesser i udlandet.

Nationalt beredskab – Den Nationale Operative stab (NOST)
Den nationale Operative Stab har som hovedopgave at varetage koordineringen i forbindelse med større hændelser, katastrofer og sikkerhedsmæssige trusler, herunder terrorhandlinger, der ikke kan løses af de enkelte politikredse. Staben ledes af Rigspolitiet. En række andre relevante myndigheder indgår fast i staben, ligesom øvrige myndigheder indkaldes efter behov.

Nationale antiterror-initiativer
Skiftende regeringer har de senere år styrket den nationale indsats for at afværge terrorangreb i Danmark. Senest med flerårsaftalen. Implementeringen af flerårsaftalen sker i løbende samarbejde med centrale nationale myndigheder.

Samarbejdspartnere vedrørende forebyggelsesindsatser
I Danmark er der gennem flere år opbygget et tværsektorielt samarbejde om forebyggelse af ekstremisme og radikalisering. Det radikaliseringsforebyggende samarbejde koordineres på daglig basis gennem politikredsenes infohuse, der er omdrejningspunkt for indsatsen. Politiets infohuse er et samarbejdsforum for politiet og kommunen. Både gennem infohusene og bilateralt har PET et løbende samarbejde på tværs af myndigheder og i stigende grad også civile aktører. Blandt myndigheder kan bl.a. nævnes Kriminalforsorgen, psykiatrien, kommuner og Udlændingestyrelsen.

PET's arbejde i Grønland
PET udstationerede i august 2018 en sikkerhedsrådgiver i Grønland. Sikkerhedsrådgiveren yder rådgivning og varetager samarbejdet mellem PET, offentlige og private aktører i det grønlandske samfund og Grønlands Politi. PET rådgiver om blandt andet sikkerhedsforanstaltninger på tre kerneområder: personsikkerhed (sikkerhedsundersøgelser), fysisk sikring og informationssikkerhed.

PET's internationale samarbejde
PET har et omfattende internationalt bilateralt og multilateralt samarbejde med en lang række efterretningstjenester fra både europæiske og ikke-europæiske lande, hvor der blandt andet er løbende udveksling af informationer, erfaringer og metoder.

Som eksempel på det multilaterale samarbejde kan nævnes, at PET er stærkt involveret i Counter Terrorism Group (CTG). CTG blev etableret efter angrebene på USA den 11. september 2001 med det formål at skabe et tættere samarbejde på kontraterrorområdet i Europa. Gruppen består af de indenlandske sikkerhedstjenester fra de 28 EU-medlemslande samt Norge og Schweiz.
CTG indviede den 10. januar 2017 en samarbejdsplatform med base i Holland. Platformen gør det muligt hurtigere at kunne dele efterretnings- og efterforskningsrelaterede oplysninger. CTG-platformen har ydet et væsentligt bidrag til, at man har kunnet identificere og tilbageholde en række terrorister i

Europa. Disse gennembrud ville ikke være sket, hvis man havde anvendt mere traditionelle, bilaterale efterforskningsmetoder. Derudover har platformen vist sig at være et brugbart redskab til at håndtere efterretninger efter terrorhændelser, idet den gør det muligt for de tjenester, der skal reagere, hurtigt at følge op på spor samt at sikre opfølgning på eventuelle forbindelser til andre europæiske lande.

PET deltager derudover i relevante mødefora i EU- og NATO-regi.

PET samarbejder på bilateralt niveau med en lang række efterretningstjenester i andre lande, hvor de nordiske efterretningstjenester er blandt PET's tætteste samarbejdspartnere. På mange måder bygger de nordiske tjenester på det samme fundament i forhold til organisation, tilgang og værdier. Denne grundlæggende forståelse har ved flere lejligheder vist sin styrke blandt andet ved udveksling af informationer og sparring tjenesterne imellem. Dette gode og tillidsfulde samarbejde er båret af flere faktorer. I en tid, hvor trusler ofte er grænseoverskridende, er det vigtigt med et omfattende samarbejde med vores nabolande. Vi står over for de samme udfordringer, og det understreger vigtigheden af løbende at have et tæt samarbejde om konkrete sager og operationer.

PRODUKTER

PET's Center for Terroranalyse (CTA) udarbejder løbende analyser og baggrundspapirer til brug for danske myndigheders indsats i terrorbekæmpelsen. CTA's trusselsvurderinger og analyser er baseret på såvel klassificerede som uklassificerede oplysninger. Produkterne udarbejdes primært til brug for PET's operative afdelinger og myndigheder, herunder ministerier, styrelser og politikredsene.

Selv om de fleste af PET's produkter er klassificerede, tilstræber CTA også at udarbejde produkter, der indeholder oplysninger, som ikke er klassificerede. Offentliggørelsen den 12. januar 2018 af Vurderingen af terrortruslen mod Danmark – i daglig tale "VTD'en" – er et eksempel herpå. VTD'en samt tidligere offentliggjorte uklassificerede CTA-produkter kan findes på PET's hjemmeside → Center for Terroranalyse → Publikationer.